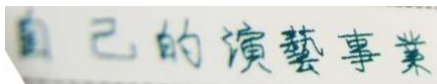

«Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω»

Το ξέρατε ότι παίζοντας με το παιδί σας μπορείτε να αυξήσετε το ενδιαφέρον του για τη γραφή και την ανάγνωση; Το παιδί μπορεί να μάθει να γράφει μικρές λέξεις, να αναγνωρίζει επιγραφές, ή ονόματα αγαπημένων προσώπων. Μαθαίνει να διαβάζει και να γράφει με τη βοήθεια της οικογένειά του, η συμβολή της οποίας είναι σημαντική, όπως μαθαίνει να τρώει, να κάθεται, να παίζει και να χτίζει σπίτια με το οικοδομικό υλικό. Γνωρίζετε όμως πώς να το πετύχετε; Δεν είναι λίγοι εκείνοι που αισθάνονται ανασφάλεια και αμηχανία κατά τη διάρκεια ανάγνωσης μιας ιστορίας.

Πότε το παιδί αρχίζει να μαθαίνει ανάγνωση και γραφή;

Η διαδικασία της ανάγνωσης και της γραφής ξεκινά από τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού, στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει τον κόσμο που το περιβάλλει. Αν δείτε το παιδί σας να κρατά ένα μολύβι και να κάνει «μουτζούρες» σε ένα χαρτί, στις οποίες αποδίδει νόημα, διαβάζοντας όσα έχει γράψει, θα καταλάβετε ότι το έχει αρχίσει η ανάδυση της γραφής και της ανάγνωσης. Η πορεία όμως, προς την κατάκτηση της γραφής και της ανάγνωσης είναι εξελικτική, καθώς περνά μέσα από διάφορα στάδια, τα οποία διαφέρουν από παιδί σε παιδί και επηρεάζονται από το περιβάλλον του. Αρχίζουν από «σκαριφήματα και ψευδογράμματα», συνεχίζουν με γράμματα ή αλυσίδες γραμμάτων, ακολουθούν οι συλλαβές (κάθε γράμμα αποτελεί μια συλλαβή) και καταλήγουν στην ταύτιση γραμμάτων και φωνημάτων (τη γνωστή αλφαβητική γραφή).

Μην ξεχνάτε

- ⇒ Σκοπός δεν είναι να μάθει το παιδί να γράφει και να διαβάζει. Μη σας πιάνει πανικός!!!
- ⇒ Δημιουργείτε ένα πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον (ειδικοί χώροι με γραφική ύλη), με θέματα που ενδιαφέρουν το παιδί.
- ⇒ Λειτουργείτε ως πρότυπα, δημιουργώντας ευκαιρίες για ανάγνωση και γραφή. Διαβάστε οι ίδιοι βιβλία στο σπίτι. Επιδρά θετικά στο παιδί, το οποίο στρέφεται σε δραστηριότητες ανάγνωσης και γραφής.
- ⇒ Ενθαρρύνετε και επιβραβεύστε τα παιδιά στις προσπάθειές τους.
- ⇒ Μη διαχωρίζετε τη διαδικασία γραφής και ανάγνωσης από τις καθημερινές σας ενασχολήσεις, ώστε να τη συνδέσει με τις ανάγκες της ζωής του και όχι ως καταναγκασμό.

Γιατί είναι σημαντικό να μάθει το νήπιο να διαβάζει και να γράφει ;

Η κατάκτηση της γραφής και της ανάγνωσης συνδέεται με τη σχολική επιτυχία και τη μαθησιακή εξέλιξη των παιδιών. Επίσης, η γραφή και η ανάγνωση είναι απαραίτητη σε μια κοινωνία όπου κυριαρχεί η γραπτή επικοινωνία σε όλες της εκφάνσεις της: στην οικονομική, την κοινωνική και την πολιτιστική δραστηριοποίηση. Όσο πιο νωρίς το παιδί έρθει σε επαφή με το γραπτό λόγο, τόσο περισσότερο αυξάνονται οι δυνατότητες κατάκτησης του γραπτού λόγου.

Στην έναρξη αυτής της προσπάθειας είναι σημαντικό να μάθει το παιδί ότι:

☞ διαβάζουμε το κείμενο όχι την εικόνα ⇒ μέχρι τριών χρονών συνήθως διαβάζουν δείχνοντας με το δάχτυλό τους την εικόνα.

☞ διαβάζουμε από αριστερά προς δεξιά και από επάνω προς τα κάτω ⇒ στις Ευρωπαϊκές Γλώσσες.

☞ ένα κείμενο αποτελείται από λέξεις ⇒ για τα παιδιά ο λόγος έχει μια συνεχή ροή

☞ τα γράμματα διακρίνονται σε κεφαλαία και πεζά ⇒ τα πρώτα γράμματα που ξεχωρίζουν τα παιδιά είναι αυτά του ονόματός τους

☞ υπάρχει ειδική «ορολογία» στην γλώσσα ⇒ «σελίδα», «λέξη», «πρόταση», «τίτλος βιβλίου», αρχή - τέλος βιβλίου», «εξώφυλλο»: λέξεις που δύσκολα κατανοούν τα παιδιά

☞ υπάρχουν σημεία στίξης ⇒ το πιο σημαντικό είναι να μάθουν τη δομή της γραπτής γλώσσας

☞ η γραφή είναι η αποτύπωση του προφορικού λόγου ⇒ γράφουμε αυτά που λέμε

☞ δε μαθαίνουμε στο παιδί να διαβάζει συλλαβή - συλλαβή (μα - μα = μαμά). Φέρνουμε σε επαφή το παιδί με κάθε είδους κείμενο που βρίσκεται στο άμεσο περιβάλλον μας (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, διαφημιστικά φυλλάδια, αφίσες). Μαθαίνουμε το παιδί να διαβάζει με χαρά, μέσα από παιχνίδια και δραστηριότητες που έχουν νόημα γι' αυτά .

☞ αρχίζουμε με τη γραφή του δικού τους ονόματος και ονομάτων αγαπημένων προσώπων.

Δεν είναι απαραίτητο να ξέρει να αποκωδικοποιεί, να γράφει δηλαδή, γράμματα του Αλφάβητου

Ανταποκριθείτε θετικά σε καλέσματα της δασκάλας ή του δασκάλου για συμμετοχή σας στη σχολική διαδικασία. Το παιδί χαίρεται να συμμετέχει ένα μέλος της οικογένειάς του στο σχολικό πρόγραμμα και ενισχύεται το ενδιαφέρον γι' αυτό. Παράλληλα, ενισχύονται οι δεσμοί ανάμεσα σε σας και το παιδί σας, δημιουργούν αισθήματα ασφάλειας και στις δυο πλευρές, η οποία οδηγεί σε εποικοδομητικές δραστηριότητες και συνεργασία. Από την άλλη πλευρά, έρχεστε σε επαφή με δραστηριότητες, που θα σας βοηθήσουν να αντλήσετε ιδέες για την προσωπική ενασχόλησή σας με την ανάγνωση και τη γραφή.

Μερικές ιδέες για να αυξήσετε το ενδιαφέρον του παιδιού για τη γραφή και την ανάγνωση :

► **Πάτε για ψώνια μαζί στο σούπερ - μάρκετ**

Φτιάξτε μαζί με το παιδί σας τη λίστα σπιτιού. Παρακινείστε το να

για τις αγορές του συμπληρώσει μόνο του

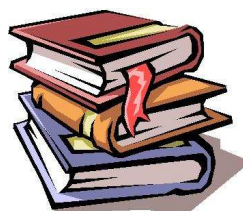
λίστα, ενώ εσείς του υπαγορεύεται. Γράψτε το όνομα του προϊόντος αγοράς. Στο σούπερ – μάρκετ ζητήστε από το παιδί να βρει τα προϊόντα της λίστας από το ράφι. Στο σπίτι, τακτοποιείτε μαζί τις αγορές, ώστε να μάθει να αντιστοιχεί το υλικό με το όνομα, για παράδειγμα, τα ζυμαρικά, τον καφέ, κ.α. Προϋπόθεση: να υπάρχει έντυπο καρτελάκι με την αντιστοιχη ονομασία. Π.χ. «ζάχαρη», «ρύζι».

► Πάτε μαζί στη βιβλιοθήκη

Επισκεφτείτε συχνά τη δανειστική βιβλιοθήκη της περιοχής σας και επιλέξτε μαζί βιβλία τόσο για σας όσο και για το παιδί σας. Εμπλέξτε στη διαδικασία ανάγνωσης ιστοριών όλη την μαμά – μπαμπάς – γιαγιά – παππούς – αδέρφια. Αφήστε και το ίδιο το παιδί ιστορίες εφόσον το ίδιο επιθυμεί και να «αυτοσχεδιάσει» πάνω σε μια βιβλίου, φτιάχνοντας μια δική του έχει σημασία ποια γλώσσα μιλάτε, βοηθήσετε το παιδί σας να αναπτύξει γλωσσικές συνήθειες και ικανότητες.

οικογένεια: μεγαλύτερα να σας διαβάσει παρακινείστε το εικόνα του ιστορία. Δεν προκειμένου να

► Διαβάστε, διαβάστε, διαβάστε, διαβάστε ...

Περιοδικά, τηλεοπτικά προγράμματα, εφημερίδες, ευχετήριες κάρτες, διαφημιστικά φυλλάδια, προγράμματα τηλεόρασης ή κινηματογράφου προσφέρονται για ανάγνωση και για γραφή.

Διαβάστε καθημερινά στο παιδί σας βιβλία με εικόνες. Διακόπτετε συχνά την ανάγνωση και σχολιάστε τις εικόνες. Την ώρα της ανάγνωσης δείχνετε με το δάχτυλό σας το κείμενο επισημαίνοντας την κάθε λέξη. Επαναλάβετε την ίδια διαδικασία κάθε φορά που διαβάζετε. Η αποστήθιση βοηθά το παιδί στον εντοπισμό λέξεων και στην εκμάθηση και αναγνώριση ολόκληρου του κειμένου.

Συζητήστε για τον τίτλο του βιβλίου, το περιεχόμενο της ιστορίας με βάση τον τίτλο, το όνομα του συγγραφέα, τον εκδότη, τον εικονογράφο του βιβλίου. Επισημαίνετε τους αριθμούς σελίδας, ακόμα και κάποια γράμματα.

► Παντού σημειώματα

Ανταλλάξτε σημειώματα ή σύντομα μηνύματα για να επικοινωνήσετε μεταξύ σας. Αφήστε μηνύματα για να επικοινωνήσετε μεταξύ σας. Κρατήστε σημειώσεις για σχόλια που κάνετε στις καθημερινές σας εργασίες.

► Απαντήστε στις ερωτήσεις των παιδιών

Τα παιδιά έχουν τη συνήθεια να ρωτούν: «τι λέει εδώ»; Μη διστάζετε και μην αμελήσετε να απαντήσετε στις ερωτήσεις του.

► Βάλτε στις καθημερινές σας συνήθειες το γραπτό λόγο

Εκμεταλλευτείτε τις καθημερινές κοινωνικές εκδηλώσεις της οικογένειας για να προσφέρετε εμπειρίες ανάγνωσης και γραφής στα παιδιά σας, όπως μια μετακίνηση με το αυτοκίνητο ή το παιχνίδι με τα μεγαλύτερα αδέρφια. Εκμεταλλευτείτε την οικογενειακή έξοδο σε ένα εστιατόριο και διαβάστε μαζί τον κατάλογο για να παραγγείλετε φαγητό.

Αγαπημένο
μεγαλύτερα
Παράλληλα, τα
καταναγκασμό,

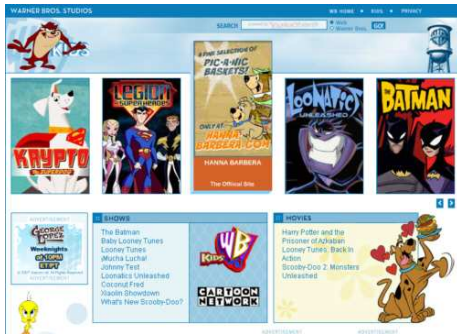
► Μεγαλύτερα αδέρφια ... SOS

παιχνίδι των παιδιών είναι ο δάσκαλος ή η δασκάλα. Τα αδέρφια είναι οι καλύτεροι δάσκαλοι των μικρότερων. Παιδιά επικοινωνούν μεταξύ τους (αλληλεπιδρούν), χωρίς μαθαίνοντας ευχάριστα διασκεδάζοντας.

Τι δραστηριότητες να κάνετε:

► Τηλεοπτικά προγράμματα

Ξεφυλλίστε τηλεοπτικά περιοδικά και συζητήστε για το αγαπημένο του πρόγραμμα, τι ώρα προβάλλεται και σε ποιο κανάλι. Μετά από κάποιες επαναλήψεις, δώστε την ευκαιρία στο παιδί να βρει μόνο του το πρόγραμμα, την ώρα και το κανάλι προβολής. Φτιάξτε μαζί μια λίστα με αγαπημένες του τηλεοπτικές εκπομπές, κόβοντας τις εικόνες από το περιοδικό και ζητήστε του να γράψει το όνομα της εκπομπής, την ημέρα και την ώρα προβολής του.

► Στη βόλτα

Διαβάζουμε μεγαλόφωνα τις πινακίδες που βλέπουμε στο δρόμο (Φαρμακείο, βιβλιοπωλείο, οδός Μπότσαρη, Δημαρχείο, Κέντρο Υγείας, κλπ. Στο σπίτι συζητάτε με το παιδί τι είδατε στη βόλτα, τι του άρεσε, τι δεν του άρεσε. Ζητήστε του να ζωγραφίσει αυτό που του άρεσε περισσότερο και να γράψει την ή τις αντίστοιχες πινακίδες.

► Η παλιά φωτογραφία

Δείξτε στο παιδί οικογενειακές φωτογραφίες και διηγηθείτε του ένα γεγονός που αφορά τους προγόνους του (για παράδειγμα, τη γιαγιά και τον παππού του). Στη συνέχεια παρακινήστε το να ζωγραφίσει την ιστορία, να δώσει έναν τίτλο και να τον γράψει από κάτω.

Παρόμοια, οργανώστε ένα άλμπουμ από πρόσφατες οικογενειακές φωτογραφίες, που εικονίζουν, για παράδειγμα, «μια εκδρομή το Σαββατοκύριακο» ή «μια οικογενειακή γιορτή». Παρακινήστε το να γράψει, όπως μπορεί, το θέμα του άλμπουμ (π.χ. Χριστούγεννα) και στη συνέχεια να βάλει στη σειρά τις φωτογραφίες γράφοντας κάτω από κάθε φωτογραφία αυτό που εικονίζει («η μαμά μου κι εγώ στολίζουμε το Χριστουγεννιάτικο δέντρο»). Κάτω από τους δικούς του τίτλους γράψτε κι εσείς για να μην ξεχάσετε τι γράφατε.